

Tudományos önéletrajz

Borbély Anna
nyelvész

E-mail cím: borbely.anna@mta.nytud.hu

Megszerzett végzettség, tudományos fokozat

1982. Egyetemi végzettség: ELTE Bölcsészettudományi Kar, Magyar nyelv és irodalom és román nyelv és irodalom szak, A szakdolgozat címe: *Az elmebeteg ember szóhasználata*
1985. Egyetemi doktori értekezés: ELTE Bölcsészettudományi Kar, Az értekezés címe: *A magyarországi román nyelvjárások vizsgálata*
1997. Kandidátusi fokozat: MTA Nyelvtudományi Intézet, 1997. Az értekezés címe: *A magyarországi románok nyelvcseréjének szociolingvisztikai vizsgálata.*

Munkahely, beosztás

MTA TMB

1989–1992. aspiráns

MTA Nyelvtudományi Intézete

1992–2012. Élőnyelvi Osztály,

2013– Pszicho- Neuro- és Szociolingvisztikai Osztály – Többszínűségi Kutatóközpont

1992–1995. fiatal kutató ösztöndíjas

1995–1996. tudományos munkatárs

1997– tudományos főmunkatárs.

A Magyarországi Románok Kutatóintézete

1994–1997. féléllású kutató.

Kutatási témák

- Budapesti Szociolingvisztikai Interjú (BUSZI): interjúk lejegyzése, kódolása, lejegyzés és kódolás ellenőrzése, adatok feldolgozása,
- Kutatások a nyelvcseré nyelvi és társadalmi aspektusairól,
- Magyarországi román nyelvjárások vizsgálata,
- Magyarországi román–magyar kétnyelvűség,
- A kétnyelvűség összehasonlító vizsgálata hat közösségben,
- Variabilitás és változás: a román–magyar nyelvcseré longitudinális vizsgálata
- Az életkor, a nem és az iskolázottság hatása a kétnyelvű nyelvhasználatra,
- A kétnyelvű beszéd vizsgálata: kódváltás és kölcsönzés,
- Beszédstílusok vizsgálata,
- Nyelvi attitűdök, ideológiák és sztereotípiák,
- Nyelv és identitás: csoportos összehasonlító és longitudinális vizsgálat.

MTA–Román Akadémia bilaterális kutatások

- A magyarországi románok nyelvjárási változatai
Partnerek: Maria Marin, Iulia Mărgărit, Institutul de fonetică și dialectologie “Al. Rosetti”, Bukarest, Románia (1993–1999).
- A budapesti román diaszpóra szocio-kulturális vizsgálata

Partnerek: Ofelia Ichim, Florin Olariu, Institutul de Filologie Română „A. Philippide” al Academiei Române – Filiala Iași (Jászvásár), Románia (2010–2012)

- Az aromán kolónia Magyarországon és Romániában

Partnerek: Nicolae Saramandu, Manuela Nevaci, Institutul de Lingvistică “Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti” – Bukarest, Románia (2012).

Egyéb hazai megbízás

- 2000– *Országos Román Kisebbségi Önkormányzat* felkérésére szakvéleményezi (az évente több alkalommal felmerülő) román keresztnevek anyakönyveztetésével kapcsolatos nyelvi kérdéseket.
- 2007–2008–2009; 2013– OTKA Nyelvészeti Zsűri Tag
- 2008–2012 MTA Kutatói Fórum, Tag
- 2009– MTA NYTI Névtani Bizottság, Tag.

Egyéb külföldi megbízás, folyóirat szakértői bizottsági tagság

- 1998– Éves magyarországi bibliográfia összeállítása a magyar szociolingvisztikai tanulmányok témájában a *Sociolinguistica, International Yearbook of European Sociolinguistics* című kiadvány felkérésére.
- 2010– *Lingua – Language and culture* Babeş–Bolyai University Cluj-Napoca, *Lingua Centre For the Development and Improvement of Communication in the Public Sphere* (two-issue yearly journal)

Ösztöndíjak, pályázatok, tanulmányutak

- 1989–1992. TMB továbbképzési ösztöndíjas, MTA Nyelvtudományi Intézet.
1996. Soros ösztöndíj, tanulmányút: University of New Mexico (USA) (4 hónap: február–május).
- 1992–1993. OKTK 541 sz. VIII/b., egyéni kutatói ösztöndíj, MTA NYTI.
- 1991–1994. OTKA 3220., csoportos kutatás, résztvevő, MTA NYTI.
- 1995–1997. OTKA T 018272., csoportos kutatás, résztvevő, MTA NYTI.
1992, 1993, 1994, 1995, 1997, 1999, 2000, 2001. A „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért” Közalapítvány, egyéni kutatói ösztöndíj.
1997. Román Akadémia (Bukarest, Románia), MTA NEI.
- 1997–1999. Research Support Scheme (RSS) of the Open Society Institute/Higher Education Support Programme (OSI/HESP, Grant No.: 392/1997) témavezető, MTA NYTI.
- 1999–2002. OTKA T030305., egyéni kutatás, MTA NYTI.
- 2000–2002. AKP 200–119/1,1., csoportos kutatás, résztvevő, MTA NYTI.
- 2001–2004. NKFP 5/126/2001., csoportos kutatás, témavezető, MTA NYTI.
2003. OTKA Műszerpályázat, témavezető (OTKA M45689), MTA NYTI.
- 2002–2005. MTA Bolyai János Kutatói Ösztöndíj (BO/00332/02), MTA NYTI.
2006. Román Akadémia (Baia Mare, Románia), MTA NEI.
- 2006–2008. DILING – EU-pályázat – csoportos kutatás, résztvevő, MTA NYTI.
2007. OM pályázat, csoportos kutatás, résztvevő, Magyarországi Románok Kutatóintézete.
2007. Román Akadémia (Bukarest, Suceava, Románia), MTA NEI.
2008. Román Akadémia (Jászvásár, Románia), MTA NEI.
2008. EACEA 2008-0615/001-001, csoportos kutatás, résztvevő, MTA NYTI.
- 2006–2009. OTKA csoportos kutatás (OTKA K 60403), résztvevő, MTA NYTI.

- 2010–2012. Román Akadémia (Jászvásár, Románia), MTA NEI.
 2010–2013. OTKA egyéni kutatás (OTKA K 81574), MTA NYTI.
 2011. Moldovai Tudományos Akadémia (Chişinău, Moldovai Köztársaság),
 MTA NEI.
 2012. Román Akadémia (Bukarest, május; Kolozsvár szeptember), MTA NEI.

Elismerések

- 1992. A *Tudományos Minősítő Bizottság* a tudományos továbbképzésben résztvevő ösztöndíjasok számára kiírt pályázatára benyújtott munka alapján elnyert: *Első díj*.
- 2006. A *Magyar Tudományos Akadémia Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Kuratóriuma* a 2002–2005. között végzett kiemelkedő kutatási munkájáért *Elismerő Oklevelet* adományozott.

Oktatás

- 1991–1994 ELTE Román Nyelv és Irodalom Tanszék (A magyarországi románok nyelvváltozatai), külső előadó.
- 1997. 1. szemeszter ELTE Mai Magyar Nyelvi Tanszék Doktori Program – A kétnyelvűség szociolingvisztikai vizsgálata.
- 2001. április 25. Pázmány Péter Katolikus Egyetem – A személynevek használata a magyarországi románok közösségében című előadás.
- 2012. Alkalmazott Nyelvészeti Doktori Program Kurzusában két előadás: Nyelvi variabilitás és változás és A nyelvcsere kutatása longitudinális módszerrel: adatgyűjtés, elemzés, értelmezés (1990–2010).
- 2012. ELTE BTK Empirikus kutatások módszertana című kurzus keretében: Variabilitás és változás: a longitudinális módszer előnyei a nyelvcsere kutatásában című előadás, MTA NYTI.

Habilitációs eljárásban opponens és/vagy bizottsági tagság

- 2001. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar: Bartha Csilla habilitációja, 2001. április 6., bizottsági tag.
- 2012. ELTE BTK Kari Habilitációs Bizottsága: Csernicskó István: A nyelvoktatás nyelv- és oktatáspolitikai háttere és következményei Kárpátalján az elmúlt közel százötven évben (1867–2011), Budapest, 2012. 09. 20. opponens és a bíráló bizottság tag.

PhD opponencia és/vagy bizottsági tagság

2002.

- Pécsi Doktori Iskola: Hatoss Anikó: *Patterns of First Language Maintenance, Bilingualism and Acculturation in the Hungarian Community of Brisbane, Australia* PhD disszertáció, opponens és a bíráló bizottság tag.

2003.

- ELTE Magyar Nyelvészeti Doktori Iskola: Beregszászi Anikó: *Magyar nyelvi tervezés Kárpátalján. Célok, problémák és feladatok*, PhD disszertáció, bíráló bizottsági tag és titkár.

2005.

- Babeş – Bolyai Tudományegyetem Magyar Nyelvészeti Tanszék, Kolozsvár: Bálint Emese: *A kétnyelvűség és a nyelvi változás összefüggései szórványkörnyezetben* című doktori disszertáció, opponens és bíráló bizottsági tag.
- Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Nyelvtudományi Doktori Iskola, Magyar Nyelvészet Program, Budapest: Bodó Csanád:

Nyelvcseré és közösségi nyelvvesztés a felsőöri magyar–német kétnyelvű beszélőközösségben, doktori disszertáció, opponens és bíráló bizottsági tag.

2008.

- Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Nyelvtudományi Doktori Iskola, Uráli nyelvészet és nyelvek doktori program, Budapest: Salánki Zsuzsanna, Az udmurt nyelv mai helyzete című doktori disszertáció, opponens és bíráló bizottsági tag.

2009.

- Pécsi Doktori Iskola: Csiszár Rita: Magyar nyelv és magyar közösségek Ausztriában – A nyelvcseré és nyelvmegőrzés vizsgálata a bécsi emigráns és az alsőöri őshonos kisebbségek körében, bíráló bizottsági tag.
- Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Nyelvtudományi Doktori Iskola, Uráli nyelvészet és nyelvek doktori program: Duray Zsuzsa: *Kétnyelvűség és nyelvi attitűd finnországi számi beszélőközösségekben* című doktori disszertáció, opponens és bíráló bizottsági tag.

2011.

- Pannon Egyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola, Veszprém: Márku Anita: "Pozákárpátszki" – Kétnyelvűség, kétnyelvűségi hatások és kétnyelvű kommunikációs stratégiák (nyelvválasztás, kódváltás) szocio- és pszicholingvisztikai aspektusai a kárpátaljai magyar közösségben, opponens és bíráló bizottsági tag.

2012.

- Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Nyelvtudományi Doktori Iskola, Budapest: Császári Éva: Bükkszentkereszt – egy magyarországi szlovák község – lakosainak kétnyelvűsége és a benne rögzült világ nyelvi képe, opponens és bíráló bizottsági tag.
- Szegedi Egyetem Nyelvészeti PhD Program, Szeged: Zsuzsanna Éva Kiss: *Language Policy and Language Ideologies in Szeklerland: Promoted or Discouraged Multilingualism?* University of Szeged Graduate School in Linguistics English Applied Linguistics opponens és bíráló bizottsági tag, házi védés.

MTA DOMUS pályázat témavezető

- Viorica Goicu (Románia; 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009),
- Murvai Olga (Románia; 2003),
- Vančone Kremmer Ildikó (Szlovákia; 2003, 2011),
- Márku Anita (Ukrajna; 2011),
- Bene Annamária (Szerbia; 2012),
- Molnár Csikós László (Szerbia; 2012).

Konferencia-szervezés

- 1998. Nyelvek és kultúrák érintkezése a Kárpát-medencében. 10. Élőnyelvi Konferencia. 1998. szeptember 3–4. Bécs (a bécsi Bornemisza Péter Társaság és az MTA Nyelvtudományi Intézet Élőnyelvi Osztályának szervezésében).
- 2004. Hat magyarországi nyelvközösséget érintő kérdőíves terepmunka tanulságai – MTA Nyelvtudományi Intézet: Kutatói fórum, 2004. 06. 08.
- 2004. MTA Nyelvtudományi Intézet: A nyelvi másság dimenziói — A nyelvcseré folyamata és a nyelvmegtartás esélyei magyarországi kisebbségi

- közösségekben – Konferencia, 2004. 11. 4.
2007. International Conference on Minority Languages, 5–6 July 2007, Pécs (az MTA Nyelvtudományi Intézet, a Pécsi Tudományegyetem Jogi Kara és az MTA Kisebbségkutató Intézete közös szervezésében).
2007. XVI. Simpozion, a magyarországi román kutatók nemzetközi konferenciája, Budapest, november 24–25.
2008. 15. Élőnyelvi Konferencia, Párkány, 2008. 09. 04–06.
- Konferencia: kerekasztal-beszélgetés, műhely és panel szervezés*
2006. Nyelvek és nyelvváltozatok: összehasonlító adatok a kétnyelvű magyarországi kisebbségi közösségek nyelvi attitűdjéről – Tudományos műhely – 14. Élőnyelvi Konferencia, ELTE Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszéke szervezésében, Bük (Vas megye), 2006. 10. 09–11.
2008. Nyelvideológiák, attitűdök és sztereotípiák – A nyelvészek társadalmi felelőssége a kutatásban és a szemléletformálásban című kerekasztal-beszélgetés, Párkány, 2008. 09. 06.
2011. Többnyelvűség Európában: távlatok és gyakorlatok Kelet-Közép-Európában Nemzetközi Konferencián a Többnyelvűközösségek: a kutatás lehetőségei Magyarországon című panel, Budapest, 2011. 03. 26.
- Plenáris előadások, meghívott előadó*
1996. Borbély, Anna, Some aspects of language Shift: The case of Romanians living in Hungary. University of New Mexico, Department of Linguistics Colloquia Series, Wednesday, April 17, 1996.
1999. Borbély, Anna, Factors of language choice and reasons for code-switching: the case of Romanians living in Hungary – Study Centre on Language Contact. NIAS, Wassenaar – The Netherlands, 20–24 February 1999.
- Borbély, Anna, Factors influencing language maintenance and language shift in the indigenous Romanian community of Hungary. Language contact and the verbal complex of Dutch and Hungarian. 1st Bilingual Language Use Theme Meeting of the Study Centre on Language Contact, November 11–13, 1999, Szeged, Hungary.
2001. Borbély Anna, A magyarországi beás nyelv helye a román nyelven belül. – Cigány Nyelvek Nemzetközi Szemináriuma. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Romológia Tanszék, 2001. október 25–26.
2002. Borbély Anna, Változások a Kárpát-medence etnikai tér- és identitás szerkezetében. 2002. május 30–31. Az MTA Kisebbségkutató Intézet 2002. évi konferenciája, Budapest.
- Borbély Anna, Kisebbségek helye és szerepe az Európai Unióban “Tanítani Európáért” Pedagógiai Szakmai Napok Békés megyében, Gyula, 2002. október 16.
- Borbély Anna, A Réger-féle teszt alkalmazása empirikus nyelvészeti kutatásokban – Linguistic Socialization, Language Acquisition and Language Disorders – Dedicated to the memory of Zita Réger (1944–2001), 79 October 2002, Budapest.
2005. Borbély, Ana, Relația dintre biserică și menținerea limbii minoritare. –

„Elite culturale, priorități politice – o reconstituire istorică”, Sesiunea științifică internațională ediția a IV-a, organizată de Institutul de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” al Academiei Române, Tîrgu-Mureș, 2005. 05. 27.

Borbély Anna, Nyelvcseré vagy kétnyelvűség?– Egység a különbözőségben? Az Európai Unió és a nemzeti kisebbségek. – ELTE Germanisztikai Intézete, Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal, MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Budapest, Országház utca 30., Jakobinus terem, 2005. 10. 11.

Borbély Anna, A magyarországi kisebbségek nyelvválasztása a XXI. század elején. – Meghívott előadó – Többynyelvűség és identitás a Kárpát-medencében, MTA Nyelvtudományi Intézet és MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet, MTA Székház Budapest, 2005. november 22.

2006. Borbély Anna, A magyarországi románok kétnyelvűsége: idő és tér hatása a nyelvválasztásra – Veszélyeztetett örökség – veszélyeztetett kultúrák, A csángó magyarok, Nemzetközi Tudományos Konferencia, Teleki László Alapítvány,– Bákó – Bacău (Măgura Verde), Pusztina – Közösségi Ház (Románia), 2006. június 1–2.

Borbély Anna, Borbély Anna, Összehasonlító nyelvcseré-kutatások a Magyarország területén élő kisebbségi közösségekben – 14. Élőnyelvi Konferencia, Bük, 2006. október 9–11.

2008. Borbély, Ana, Bilingvismul. Simpozionul Internațional Distorsionări în comunicarea lingvistică, literară și etnofolclorică românească și contextul european organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” și de Asociația Culturală „A. Philippide”, Iași, 25-27 septembrie 2008.

Borbély Ana, Traectorii diferite: de la bilingvism la monolingvism în comunitățile minoritare din Ungaria. – A XV-a ediție a Sesiunii Internaționale „Zilele Antropologiei Românești” – Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu. 2008. június 6–8.

2009. Borbély Anna, Tendenciák a magyarországi románok keresztnevéadásában. – Magyar Nyelvtudományi Társaság – ELTE, BTK – 2009. 11. 03.
2010. Borbély, Ana, Mediul profesional și limbile minoritare din Ungaria. Sesiunea științifică *Arhivele și cercetarea istorică*, Szováta, Románia, 2010. 05. 20.

Borbély, Ana, Limbile minoritare din Ungaria în mediul profesional. Discurs, Cultură, Context în mediul profesional, Conferință Internațională, UBB Kolozsvár, Románia, 2010, március 12–13.

2012. Borbély, Ana, Variabilitate și schimbare lingvistică – cercetare sociolingvistică cantitativă-calitativă-longitudinală despre limba românilor din Ungaria (1990–2000–2010). Academia Română, Conferințele Academiei în ciclul Limba

română și relațiile ei cu istoria și cultura românilor. OTKA K 81574, Bukarest, 2012. 05. 31.

MTA NYTI előadások

2004. Borbély Anna, A valóságos és a látszólagos idő hatása a nyelvcsere.
MTA NYTI – 2004. 03. 08.
2005. Borbély Anna, Lineáris változás-e a nyelvcsere? MTA NYTI
2006. Borbély Anna, Nyelvi attitűdök és nyelvcsere – Összehasonlító elemzések hat kétnyelvű magyarországi kisebbségi közösségben. NKFP 5/126/2001, MTA NYTI – 2006. 12. 19.
2007. Borbély Anna, Társadalmi variabilitás és/vagy stílus-variabilitás: A (nVk)² nyelvi változó a Budapesti Szociolingvisztikai Interjú 2. változatában. OTKA K 60403, MTA NYTI. 2007. 09. 25.
2008. Borbély Anna, „...*míg te kószá'sz...*” – Lehetőségek az I variabilitásának tanulmányozására a BUSZI beszélt nyelvi korpuszban. OTKA K 60403, MTA NYTI – 2008. 12. 09.
2009. Borbély Anna, Az I variabilitása és a foglalkozás – elemzések a BUSZI-2 irányított beszélgetéseiben. OTKA K 60403, MTA NYTI – 2009. 11. 20.
2010. Borbély Anna, A nyelvcsere kutatása longitudinális módszerrel: adatgyűjtés, -elemzés, -értelmezés (1990–2010). OTKA K 81574, MTA NYTI – 2010. 11. 16.
2011. Borbély Anna, Nyelv és nemzeti kisebbségi identitás: kvantitatív-kvalitatív-longitudinális szociolingvisztikai kutatások a román-magyar nyelvcseréről (1990–2010). OTKA K 81574, MTA NYTI – 2011. 10. 04.
2012. Borbély Anna, Kétnyelvűség – variabilitás és változás magyarországi közösségekben. MTA NYTI – NKFP 5/126/2001, OTKA K 81574, MTA NYTI – 2012. december 18.

Nemzetközi konferencia-előadások

1991.

Borbély Anna, Az életkor, a nem és az iskolázottság hatása a magyarországi románok szóválasztására – 4. Élőnyelvi Konferencia, Kolozsvár, Babeş-Bolyai Egyetem. 1991. szeptember 17–18.

1992.

V. Borbély Anna, Az életkor, a nem és az iskolázottság hatása a magyarországi románok román és magyar nyelvválasztására. 5. Élőnyelvi Konferencia, Nyitra, Tanárképző Főiskola, 1992. szeptember 17–18.

1993.

Borbély Anna, Language Attitudes of Romanians in Hungary. – The First International Congress of Dialectologists and Geolinguists, ELTE, Budapest, 1993. április 26-29.

Borbély Anna, Attitűd és nyelvválasztás egy magyarországi román közösségben. Kétnyelvűség és magyar nyelvhasználat, 6. Élőnyelvi Konferencia, Budapest, MTA Nyelvtudományi Intézet Élőnyelvi Osztály. 1993. október 14–15.

1994.

Borbély, Anna-Bartha, Csilla, The Influence of Age and Gender on Codeswitching among Romanians in Hungary. Network on Code-Switching and Language Contact. Summer School Code-Switching and Language Contact. Ljouwert/Leeuwarden, Fryske Akademy. 14–17 September 1994.

1996.
Borbély Anna, Változások a magyarországi románok nyelvhasználatában. Nyelvi érintkezések a Kárpát-medencében. Különös tekintettel a magyarpárú kétnyelvűségre. Nyelvészeti Konferencia, Pozsony, Magyar Kultúra Háza. 1996.
- Borbély Anna, A magyarországi románok beszédstílusai. Nyelvi változó – nyelvi változás. A 9. Élőnyelvi Konferencia, Szeged, 1996. augusztus 22–24.
1997.
Borbély Anna, – International Symposium on Bilingualism (ISB1), Newcastle, University of Newcastle upon Tyne. 9–12 April 1997.
- Borbély Anna, Limba română din Ungaria. – A doua conferință internațională “România și români în știința contemporană” Brașov [Brassó], Fundația Culturală Română.
1998.
Bartha Csilla – Borbély Anna, Hungarians speaking about Hungarian: Ongoing Folklinguistic research based on the Survey of Spoken Hungarian. – Sociolinguistics Symposium 12, Institute of Education University of London. March 26–28, 1998.
- Borbély Anna, A kisebbségi nyelv megőrzését elősegítő faktorok. Nyelvek és kultúrák találkozása a Kárpát-medencében, 10. Élőnyelvi Konferencia, Bécs, 1998, szeptember 3–4.
2000.
Borbély Anna, Determinants of intralanguage code-switching in the community of Romanians living in Hungary – First International Conference on Language Variation in Europe Barcelona Universitat Pompeu Fabra. June 28– July 1, 2000.
- Bartha Csilla–Borbély Anna, Folk evaluation of „Proper Hungarian”: Evidence from the Survey of Spoken Hungarian” – First International Conference on Language Variation in Europe Barcelona Universitat Pompeu Fabra. June 28– July 1, 2000.
- Borbély Anna, Factors of language choice and reasons for code-switching: The case of Romanians living in Hungary. –7th International Pragmatics Conference, Budapest, 9–14 July 2000.
- Borbély Anna, Egy tíz év után megismételt szociolingvisztikai kutatás módszerei és a terepmunka tapasztalatai. 11. Élőnyelvi Konferencia. Újvidék (Szerbia), 2000. szeptember 20–22.
2001.
Bartha Csilla–Borbély Anna, Minorities in Hungary. What consequences does EU membership have for a small language? EU Conference, *Bålsta* (Svédország), – 2001. március 9–11.
- Borbély Anna, A nyelvcsere, illetőleg a nyelvmegőrzés és a települések összefüggése a magyarországi románoknál. – Kisebbségi magyarság: nemzetiségi lét, identitás és önszerveződés városi és falusi környezetben. – MTA Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 2001. május 30–31.

- Borbély Anna, Néhány adat a magyarországi románok nyelvi jogairól. – V. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus, Jyväskylä, (Finnország) 2001. augusztus 6–10.
- 2003.
- Borbély Anna, The Budapest Spoken Hungarian Corpus. – Francia–magyar korpuszkutatások I., Budapest, Francia Intézet. 2001. november 20.
- Borbély, Ana, Biserică și școală. Academia Română, Institutul de cercetări socio-umane, Târgu-Mureș (România), 2003. május 30–31.
- Borbély, Anna, Changes in Bilingual Language Choice Influenced by Real and Apparent Time: Panel study in the process of language shift in a Romanian minority community living in Hungary International Symposium on Bilingualism 4 (ISB4), Tempe (Arizona, USA), 2003. április 30–május 3.
- 2004.
- Borbély, Ana, Datele recensământului din 2001 referitoare la comunitatea românilor din Ungaria – Dilema Europei Centrale: Conviețuire sau coexistență, Complexul Muzeal Arad, Arad, România, 2004. 05. 13–14.
- Borbély, Anna, Romanian and Serbian identity in Hungary: the relations of the groups to mother tongue and nationality – Language and the future of Europe: Ideologies, policies and practices, University of Southampton, UK, 8–10 July 2004.
- Borbély Anna, A magyar nyelv használata magyarországi kisebbségi közösségekben – VII. Nemzetközi Magyar Nyelvtudományi Kongresszus, A magyar nyelv kutatása, MTA székháza, Budapest, 2004. 08. 29–31.
- Borbély Anna, A Réger-féle teszt alkalmazása empirikus nyelvészeti kutatásokban – Nyelvhasználat és nyelvi jogok, A 13. Élőnyelvi Konferencia a Babeș-Bolyai Egyetem Magyar Nyelvészeti Tanszéke és a Szabó T. Attila Nyelvi Intézet, Kolozsvár, Románia, 2004. 09. 6–8.
- Borbély Ana, Variantele de grai și standard în vocabularul elevilor cursului superior al școlii românești din Chitighaz. Simpozion, 2004, A magyarországi román kutatók XIV. nemzetközi konferenciája, Gyula, 2004. 11. 27–28.
- 2005.
- Borbély, Anna, Is language shift a generational change? – Repeating the past: Longitudinal study in a Romanian minority community living in Hungary. 5th International Symposium on Bilingualism (ISB5), Barcelona, 2005. 03. 20-23.
- Borbély Anna, A magyarországi románok kétnyelvűsége ma. Veszélyeztetett örökség – veszélyeztetett kultúrák – a moldvai csángók nemzetközi tudományos konferencia, Budapest, Teleki László Alapítvány, 2005. április 13–14.
- Borbély Anna, Színterek és nyelvválasztás. Vizsgálatok a valóságos idő hatásairól. A Felvidék szerepe a tudományosságban, 2005 december 8–9. Nyitra, Konstantin

Filozófus Egyetem, Közép-európai Tanulmányok Kara Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

2006.

Borbély Anna, A magyarországi románok kétnyelvűsége: idő és tér hatása a nyelvválasztásra. Veszélyeztetett örökség – veszélyeztetett kultúrák – a moldvai csángók nemzetközi tudományos konferencia, Bákó – Bacău Măgura Verde (Románia), Teleki László Alapítvány, 2006. június 1.

Borbély Anna – Bartha Csilla, Sociolinguistic and stylistic variation of verbal suffix (-*nék*) and its stigmatized variant (-*nák*) in the *Budapest Sociolinguistic Interview (BSI)* corpus – Sociolinguistics Symposium 16 – University of Limerick (Írország) 6–8 July 2006.

Csilla Bartha – Anna Borbély, Comparative Analysis of Language Shift in Six Linguistic Minorities in Hungary: Local models, similar patterns, cross-community differences. – Szekcióelőadás – Sociolinguistics Symposium 16 – University of Limerick (Írország) 6–8 July 2006.

2007.

Borbély, Anna, Possibilities of doing comparative research on language shift and language maintenance – Studying Six Minority Communities in Hungary (DILING-H) – Conference on Minority Languages (ICML) XI, DILING (FP6 SSA) Pre-conference, 4 July 2007, Pécs.

Borbély, Anna, Sociolinguistic Profile of the Minority Communities in Hungary – Social and linguistic practices of the communities, International Conference on Minority Languages (ICML) XI, 5–6 July 2007, Pécs (az MTA Nyelvtudományi Intézet, a Pécsi Tudományegyetem Jogi Kara és az MTA Kisebbségkutató Intézete közös szervezésében).

Borbély, Anna Language Attitudes in the Majority and the Minority groups – Research Based on the Survey of Spoken Hungarian and on the Survey of Six Minority Communities in Hungary – The 6th International Symposium on Bilingualism (ISB6). May 30 – June 2, 2007, University of Hamburg.

2008.

Borbély, Anna, Can dialect features survive as socio-stylistic variants? – Sociolinguistics Symposium 17 – Micro and macro connections. 3–5 April 2008, Amsterdam (Hollandia).

Borbély, Ana, Bilingvismul în șase comunități minoritare din Ungaria – Arhivele Naționale – Direcția Județeană Mureș, Universitatea „Petru Maior” din Tîrgu – Mureș și Asociația Arhiviștilor „David Prodan” – Filiala Tîrgu-Mureș vor organiza a VII-a ediție a Sesiunii anuale de comunicări științifice „Arhivele și Cercetarea Istorică”, 22 mai 2008.

2009.

Borbély, Anna, Languages and language varieties: comparative research on the linguistic attitudes in bilingual minority communities in Hungary. – Szekcióelőadás – International Conference on Minority Languages (ICML) XII, May 28–30, 2009, Tartu (Észtország).

Borbély, Anna – Csilla Bartha, Possibilities for studying socio-stylistic variation of sound /l/ in the Budapest Sociolinguistic Interview (BSI) corpus. The 5th International Conference on Language Variation in Europe, 25–27 of June 2009, Copenhagen (Dánia).

Borbély Anna, Can dialect features survive as socio-stylistic variants? Studying two verbal forms in the Budapest Sociolinguistic Interview (BSI) corpus. 1st Workshop on BSI – Workshop Consultant: Professor J. K. Chambers (University of Toronto) 3–4. December 2009.

2010.

Borbély Anna, Egy kevésbé használt nyelvváltozat: a magyarországi román. Kevésbé használatos nyelvek helyzete a V4-es Országokban, Országos Idegennyelvű Könyvtár Budapest, 2010.02.24.

Bartha, Csilla – Borbély, Anna, Sociolinguistic aspect of language shift – Cross-community differences analysis in six linguistic minorities in Hungary – 3rd Annual International Conference on Literature, Languages & Linguistics, Athens, Görögország, 12-15 July 2010.

Borbély, Anna – Bartha, Csilla, Advantages of longitudinal method in the study of language shift. SS18 (Sociolinguistics Symposium 18), 1-4 September 2010, Southampton, Anglia.

Borbély Anna, Variabilitás és változás: a longitudinális módszer előnyei a nyelvcseres kutatásában. – Nyelvi mítoszok, ideológiák, nyelvpolitika és nyelvi emberi jogok Közép-Európában elméletben és gyakorlatban – 16. Élőnyelvi Konferencia, 2010. szeptember 16–18. Beregszász, Ukrajna.

Borbély, Ana, Variabilitate și schimbare lingvistică – cercetare longitudinală asupra bilingvismului român–maghiar la românii din Ungaria (1990–2000–2010). Simpozionul Internațional Anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”. Ediția a IX-a, cu titlul Cultură și identitate românească. Tendințe actuale și reflectarea lor în diaspora, Jászvásár, România 22–24 septembrie 2010.

Borbély, Ana, Variabilitate și schimbare: cercetare longitudinală despre limba românilor din Ungaria (1990–2010) Cel de-al XX-lea Simpozion al Cercetătorilor Români din Ungaria, 27-28 noiembrie 2010, Giula-Gyula.

2011.

Borbély, Ana, Autodefinirea identității minoritare în Ungaria la începutul secolului al XXI-lea – cercetări comparative sociolingvistice, Colocviul Internațional de Științe

ale Limbajului «Eugeniu Coșeriu» Chișinău – Suceava – Cernăuți, Ediția a XI-a, Chișinău, Moldovai Köztársaság, 2011.05.12 –14.

Borbély, Anna, Variation and change in ethnic minority identity: a longitudinal study on Romanian-Hungarian language shift (1990–2010), International Symposium on Bilingualism (ISB8) Oslo, Norvégia, 2011.05.15–18.

Borbély, Ana, Evoluare de identitate minoritară românească în perioada 1990-2010 în Chitighaz. Al XXI-lea Simpozion al Cercetătorilor Români din Ungaria Budapest, 2011. 11. 26–27.

2012.

Borbély Anna, Nyelv és identitás – Elméleti kérdések és módszerek, 17. Élőnyelvi Konferencia, Szeged, 2012. 08. 29 – 09.01.

Borbély, Ana, Aspecte sociale în alegerea prenumelor la românii din Ungaria, Cel de-al XV-lea Simpozion Internațional de Dialectologie Kolozsvár, 2012. 09. 13–15.

Borbély, Anna, Longitudinal method for studying bilingualism: Romanian–Hungarian language shift, Individual and Collective Bilingualism, University of Ljubljana, Szlovénia, 2011.10.20–23.

Borbély, Ana, Identitate, istorie și gândire – prenumele la românii din Ungaria – Cel de-al XXII-lea Simpozion al românilor din Ungaria, Gyula, 2012. 11. 24–25.

Borbély, Anna, Linguistic Studies on the historical Romanian community in Hungary International Conference on Serbian Language in Hungary: Situation and Prospects of Linguistic Researches Budapest, 2012. 12. 14–15.

2013.

Borbély Anna, Anyanyelv és magyarországi kétnyelvű közösségek, Magyar Tudományos Akadémia Műhelykonferencia az Anyanyelv Nemzetközi Napján, Budapest, 2013. február 21.

Borbély Anna, Nyelv és identitás: szociolingvisztikai kutatások hat magyarországi bilingvis közösségben, MANYE XXIII. ELTE BTK Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék, Budapest, 2013. 03. 26–28.

Borbély Anna, Társadalmi, kulturális és nyelvi tájkép Kétegyházáról a XXI. század elején, A nyelvi tájkép elmélete és gyakorlata: Kárpát-medencei kisebbségi körkép. A Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézetének Többszínűségi Kutatóközpontja, Budapest, 2013. 05. 23.

Borbély, Anna – Csilla Bartha, Longitudinal Research on National Ethnic Identity and Language shift, The 9th International Symposium on Bilingualism, 10-13 June 2013, Singapore, Nanyang Technological University (NTU).

Könyvek, nemzetközi folyóiratcikkek lektorálása

1998.

Csernicskó István: A magyar nyelv Ukrajnában (Kárpátalján). Osiris Kiadó és MTA Kisebbségkutató Műhely, Budapest.

2008.

- Márku Anita Érvényes történetek. Nyelvválasztási és kódváltási kommunikációs stratégiák a kárpátaljai magyar fiatalok körében. Ungvár – Beregszász: PoliPrint KMF. című könyv lektorálása.

- Uhrinová, Alžbeta/ Žiláková, Mária (eds.): Slovenský jazyk v Maďarsku – A szlovák nyelv Magyarországon. I. Zvazok – kötet. Výskumného ústavu Slovákov v Maďarsku, Békešská Čaba–Békéscsaba.

2009.

- Lanstyák István – Menyhárt József – Szabómihály Gizella (szerk.) Tanulmányok a kétnyelvűségről IV. Dunaszerdahely: Gramma.

- (ismeretlen szerző) Reform and relapse of bilingual policy in Moldova. Language Policy.

Egyéb szakdolgozati, lektori és szakmai vélemények

2001. Kovalcsik Katalin – Konrád Imre, szerk., Aminy ku putyere – Bátor emberek. Beás cigány történetek, szokáselbeszélések és mesék iskolás gyermekek számára. Gandhi Közalapítványi Gimnázium és Kollégium, Pécs, 2001. 117. l.

2001. A Nyelvtudományi Társaság kiadványként megjelenő romániai magyar tájegység tájszójegyzék/szótár (román anyagának) lektorálása.

2003. Szakértői vélemény “A muravidéki kétnyelvű oktatási rendszer hatásainak vizsgálata a nemzeti tudat alakulására és az anyanyelvre” című kutatási beszámolóról. (MTA DOMUS ösztöndíj).

2003. Lektori véleményt írtam a Kettős stigmatizáció – magyar nyelvhasználat kisebbségben című tanulmányról.

2003. ELTE Elméleti Nyelvészeti Tanszék: Zábrádi Orsolya „Variabilitások a magyar magánhangzó-harmóniában” című szakdolgozat bírálója.

2004. Pécsi Tudományegyetem, PhD-hallgatók tudományos dolgozatainak véleményezése, lektorálása.

2005. A Beás nyelv két (tavaszi és őszi) érettségi anyagának lektorálása.

2005. Két középiskolai tanár MTA pályázatáról bírálatot készített.

2005. OTKA pályázat szakértői véleményezése.

2005. Tanulmány szakfolyóiratba történő megjelenéséhez lektorálás.

2005. *A lexikai kölcsönzés szociolingvisztikai tanulságai a finn és a magyar nyelv amerikai és európai változatában* című (jelige: ITALMASZ) OTDK dolgozatról.

2008. Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Doktori (PhD) képzésében Suszczynska Malgorzata PhD-szigorlati bizottsági tagja (2008. 05.29.).

Az MTA és a Román Akadémia közötti csereprogram keretében történő konzultációk:

1993-tól kezdődően Maria Marin és Iulia Mărgărittaal együtt elkezdődött együttműködés keretében a következő feladatokat látta el. (a) Gyűjtéseket végzett a magyarországi románok településein. (b) A közeljövőben megjelenő magyarországi román nyelvjárási szövegek, átírásának módszereiről konzultált (2002). (c) *A Magyarországi román nyelvjárási szövegek* (a megjelenés éve 2006) című, a Román Akadémia publikációjaként megjelenő kiadvány

lejegyzett anyagának magnetofonról történő ellenőrzése (2003). (d) Folyamatos konzultációk Maria Marinnal, a bukaresti Institutul de lingvistică, Román Akadémia főmunkatársával, a kiadvány szerkesztőjével (2005). 2002., 2003., 2004., 2005., 2007. Konzultáció Ileana Campeannal, a Kolozsvári Nyelvészeti és Irodalomtudományi Intézet munkatársával, az általa készítendő román–magyar szótár igei részének problémáiról. 2004., 2006. Konzultáció Gheorghe Chivuval, a bukaresti nyelvtudományi intézet munkatársával, a magyarországi gyűjtésű román–magyar nyelvészeti kézirat anyagának elemzéséről. 2008. – Konzultáció Muradin Lászlóval, a kolozsvári nyelvtudományi intézet munkatársával, téma: romániai magyar nyelvjárási kutatások. (május); – Konzultáció Maria Istrate-val és Florentina Zgraon-nal, a bukaresti nyelvtudományi intézet munkatársaival, a magyarországi gyűjtésű román–magyar nyelvészeti kézirat anyagának elemzéséről (október), és az OSZK-ban található Iuliu Todorescu –anyaggal kapcsolatban (november). 2009. Gabriela Haja, Jászvásár: Institutul de Filologie Română „A. Philippide” al Academiei Române – Filiala Iași (Románia). Nyelvi adatbázisok felhasználása szótárak szerkesztéséhez. 2010–2012. A budapesti román diaszpóra szocio-kulturális vizsgálata Csereprogram: MTA – Román Akadémia, Ofelia Ichim, Florin-Teodor Olariu 2012. Az aromán kolónia Magyarországon és Romániában Csereprogram: MTA – Román Akadémia: Nicolae Saramandu, Manuela Nevaci.

Szakmai felkérések

2001. – “Kiss Árpád” Országos Közoktatási Szolgáltató Intézet felkérésére: Javaslatok a “Román népismeret” című tantárgy keretében oktatandó, a magyarországi románok nyelvéről szóló tananyag tartalmáról és felépítéséről című román nyelvű tanulmány megírása. 2002. Két nyelviskola akkreditációs anyagának bírálata. 2003. Nyelvészeti kutatás és egy (150 oldalas) szakértői tanulmány elkészítése és szerkesztése, amely a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal számára készült: Jelentés Méhkerék kulturális és nyelvi állapotának komplex vizsgálatáról címmel, amely a méhkeréki közösség revitalizációja céljából készült. 2003. A Magyarországi románok utónév-jegyzékének összeállítása a Magyarországi Románok Országos Önkormányzata felkérésére.

Szakmai társasági tagságok

A magyarországi román kutatók és alkotók közössége, 1992-től.
Magyar Nyelvtudományi Társaság, 1993-től.
MTA Köztestületi Tag, I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya, Nyelvtudományi Bizottság (10557), 1997-től.
Societatea Română de Dialectologie, 2006-től.

Idegen nyelvek ismerete

Anyanyelvi szintű nyelvismeret román nyelvből.
Középfokú állami nyelvvizsga angol nyelvből.
(Tanult nyelvek: orosz, latin, finn).